

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA FEDHA

MKAKATI WA UTEKELEZAJI WA SERA YA TAIFA YA USIMAMIZI WA MNYORORO WA UGAVI YA MWAKA 2025 KWA KIPINDI CHA MWAKA 2026–2036

JANUARI, 2025

YALIYOMO

VIFUPISHO VYA MANENO	i
TAFSIRI YA DHANA/MANENO YALIYOTUMIKA	iii
SURA YA KWANZA	1
1.0 UTANGULIZI	1
1.1 Usuli	1
1.2 Masuala Muhimu Yanayotarajiwa Kutekelezwa	1
1.3 Mgawanyo wa Majukumu	1
1.4 Matokeo Tarajiwa ya Utekelezaji wa Mkakati	2
1.5 Hitimisho	2
SURA YA PILI	3
2.0 HALI ILIVYO	3
2.1 Utangulizi	3
2.1.1 Ununuzi wa Umma	3
2.1.2 Ugomboaji na Uondoshaji	6
2.1.3 Upokeaji na Urejeshaji	7
2.1.4 Utunzaji, Uhifadhi na Matumizi	8
2.1.5 Usambazaji na Uondoshaji	9
SURA YA TATU	11
3.0 UMUHIMU, DIRA, DHIMA NA MALENGO YA SERA	11
3.1 Umuhimu wa Sera	11
3.2 Dira, Dhima na Malengo ya Sera	12
3.2.1 Dira	12
3.2.2 Dhima	12
3.2.3 Lengo Kuu	12
3.3 Malengo Mahsusi	12
SURA YA NNE	14
4.0 MKAKATI WA UTEKELEZAJI	14
4.1 Utangulizi	14

4.2	Masuala ya Kisera	14
4.2.1	Ununuzi	14
4.2.2	Ugomboaji na Uondoshaji	20
4.2.3	Upokeaji na Urejeshaji	21
4.2.4	Utunzaji, Uhifadhi na Matumizi	22
4.2.5	Usambazaji na Uondoshaji	23
4.3	Masuala Mtambuka	25
4.3.1	Hifadhi ya Mazingira, Mabadiliko ya Tabianchi na Utawala Bora	25
4.4	Mahitaji ya Rasilimali	28
4.5	Muda wa Utekelezaji	29
SURA YA TANO		30
5.0 MAJUKUMU YA WADAU		30
5.1	Majukumu na Wajibu wa Wadau	30
5.1.1	Wizara yenye dhamana ya masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi	30
5.1.2	Ofisi yenye dhamana ya Menejimenti ya Utumishi wa Umma Utawala Bora	31
5.1.3	Ofisi yenye dhamana ya Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa	31
5.1.4	Ofisi yenye dhamana ya Mazingira	31
5.1.5	Ofisi yenye dhamana ya Mipango na Uwekezaji	32
5.1.6	Tume ya Taifa ya Mipango	32
5.1.7	Wizara yenye dhamana ya Viwanda na Biashara	32
5.1.8	Wizara yenye dhamana ya Katiba na Sheria	33
5.1.9	Wizara yenye dhamana ya Elimu, Sayansi na Teknolojia	33
5.1.10	Wizara yenye dhamana ya Afya	33
5.1.11	Wizara yenye dhamana ya Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wanawake na Makundi Maalum	33
5.1.12	Mamlaka ya Udhhibiti wa Ununuzi wa Umma (PPRA)	34
5.1.13	Mamlaka ya Rufani ya Zabuni za Umma (PPAA)	34

5.1.13	Mamlaka ya Rufani ya Zabuni za Umma (PPAA)	34
5.1.14	Wakala wa Huduma ya Ununuzi Serikalini (GPSA)	35
5.1.15	Bodi ya Wataalamu wa Ununuzi na Ugavi (PSPTB)	35
5.1.16	Shirika la Uwakala wa Meli Tanzania (TASAC)	36
5.1.17	Bohari ya Dawa (MSD)	36
5.1.18	Taasisi za Umma	36
5.1.19	Taasisi za Umma Zinazojiendesha Kibiashara	36
5.1.20	Sekta Binafsi	37
5.1.21	Wadau wa Maendeleo	37
5.1.22	Asasi za Kiraia	37
5.1.23	Vyombo vya Habari	37
5.1.24	Taasisi za Elimu na Mafunzo	38
SURA YA SITA		39
6.0 UFUATILIAJI NA TATHMINI		39
6.1	Utangulizi	39
6.2	Malengo	39
6.3	Maeneo Muhimu ya Ufuatiliaji	40
6.4	Ukusanyaji wa Takwimu na Taarifa	40
KIAMBATISHO Na. A		41

VIFUPISHO VYA MANENO

CAG	Controller and Auditor General (Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali)
CUIS	Common Use Items and Services (Bidhaa na Huduma Mtambuka)
eGA	e-Government Authority (Mamlaka ya Serikali Mtandao)
eLMIS	Electronic Logistic Management Information System (Mfumo wa Taarifa za Kielektroniki wa Kusimamia Usafirishaji wa bidhaa za afya)
ESRF	Economic and Social Research Foundation (Taasisi ya Utafiti wa Kiuchumi na Kijamii)
GAMIS	Government Assets management Information System (Mfumo wa Kielektroniki wa Usimamizi wa Mali za Serikali)
GIMIS	GPSA Intergrated Management Information System (Mfumo Jumuishi wa Kielektroniki katika Utoaji wa Huduma za Wakala wa Huduma za Ununuzi Serikalini)
GPSA	Government Procurement Services Agency (Wakala wa Huduma za Ununuzi Serikalini)
ILO	International Labour Organisation (Shirika la Kazi la Umoja wa Mataifa)
MSD	Medical Stores Department (Bohari ya Dawa)
MTEF	Medium Term Expenditure Framework (Mpango wa Muda wa Kati wa Matumizi)
MUSE	Mfumo wa Uhasibu Serikalini
NBS	National Bureau of Statistics (Ofisi ya Taifa ya Takwimu)
NeST	National e-Procurement System of Tanzania (Mfumo wa Kielektroniki wa Ununuzi wa Umma)

VIFUPISHO VYA MANENO

NEEC	National Economic Empowerment Council (Baraza la Taifa la Uwezesaji Wananchi Kiuchumi)
NEMC	National Environment Management Council (Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira)
NFRA	National Food Reserve Agency (Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula)
OAG	Office of Attorney General (Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali)
PPAA	Public Procurement Appeals Authority (Mamlaka ya Rufani ya Zabuni za Umma)
PPRA	Public Procurement Regulatory Authority (Mamlaka ya Udhhibiti wa Ununuzi wa Umma)
PSPTB	Procurement and Supplies Professionals and Technicians' Board (Bodi ya Wataalamu wa Ununuzi na Ugavi)
TANCIS	Tanzania Customs Integrated System (Mfumo Jumuishi wa Forodha)
TASAC	Tanzania Shipping Agencies Corporation (Shirika la Uwakala wa Meli Tanzania)
TEHAMA	Teknolojia ya Habari na Mawasiliano
TPSF	Tanzania Private Sector Foundation (Taasisi ya Sekta Binafsi Tanzania)
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization (Shirika la Maendeleo ya Viwanda la Umoja wa Mataifa)

FASILI YA MANENO

Bidhaa za Afya	Zinajumuisha dawa, vifaa tiba na vitendanishi vilivyoidhinishwa na mamlaka ya udhibiti inayohusika na bidhaa za afya.
Mabadiliko ya Tabianchi	Mabadiliko ya muda mrefu katika mifumo ya hali ya hewa na uso wa dunia kutokana na ongezeko la gesi joto baada ya kipindi kirefu cha angalau miaka thelathini (30). Mabadiliko ya hali ya hewa yanahusisha mwenendo wa mvua, joto, upepo, na unyevu unaojitokeza kwa kila siku.
Makundi Maalum ya Kijamii	Yanajumuisha wanawake, vijana, wazee na watu wenye mahitaji maalum.
Malengo ya Ununuzi	Yanahusisha upatikanaji wa mahitaji katika muda sahihi, kwa bei sahihi, kwa idadi au kiasi kinachohitajika, kwa ubora unaohitajika, kutoka kwa muuzaji sahihi na kupelekwa mahali sahihi.
Mali za Umma	Rasilimali au Mali yoyote inayoshikika au isiyoshikika inayomilikiwa na Serikali au taasisi ya umma inayojumuisha ardhi, hisa au hakimiliki.
Mnyororo wa Ugavi	Mtangamano wa shughuli za ununuzi, ugomboaji na uondoshaji, upokeaji na urejeshaji, utunzaji, uhifadhi na matumizi, usambazaji na uondoshaji wa bidhaa, huduma, vifaa au mali za umma.

FASILI YA MANENO

Mnyororo wa Ugavi Endelevu	Unahusisha ujumuishaji wa taratibu za uwajibikaji kwa jamii katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi ili kukidhi mahitaji ya kijamii na kiuchumi kwa kuzingatia uhifadhi wa mazingira.
Rasilimali za Ndani	Zinahusisha wataalamu wa ndani na malighafi za ndani zinazotumika kuzalisha bidhaa, huduma, vifaa au mali.
Taasisi Nunuzi	Ni taasisi ya umma au taasisi nyingine yoyote au kitengo kilichoanzishwa na kupewa mamlaka na Serikali kufanya shughuli za umma.
Thamani ya Fedha	Manufaa makubwa yanayopatikana kwenye bidhaa, huduma na kazi za ujenzi zilizounuliwa na rasilimali zilizopo ikilinganishwa na gharama zilizotumika.
Utunzaji	Usimamizi wa mali, vifaa na bidhaa ili kuhakikisha zinatunzwa kwa viwango vya ubora na kuzuia upotevu, uharibifu au matumizi yasiyo sahihi.
Hifadhi ya Mazingira	Ni utaratibu unaolenga kulinda mazingira asilia na rasilimali zake kupitia mbinu na mikakati mbalimbali inayohusisha uhifadhi, usimamizi, na urejeshaji wa mifumo ya ikolojia, bayoanuai, na rasilimali za asili kwa matumizi endelevu.
Ugavi	Ni utaratibu unaotumiwa na taasisi nunuzi kuwezesha hatua za upatikanaji, ugomboaji na uondoshaji, upokeaji na urejeshaji, uhifadhi, utunzaji, utumiaji, usambazaji wa vifaa, bidhaa na huduma kwa idara tumizi na uondoshaji wa mali.

FASILI YA MANENO

Ugomboaji na Uondoshaji	Hatua za ukamilishaji wa taratibu na nyaraka za forodha kupitia mamlaka zote za udhibiti, kuhusiana na shehena ya mizigo inayoingia au kutoka nchini ili iweze kuondoshwa katika forodha na bandari au uwanja wa ndege na kusafirishwa hadi kwa mtumiaji.
Upokeaji	Ni hatua za kupokea bidhaa, vifaa au mali kutoka kwa mzabuni kwa mujibu wa masharti ya mkataba na kuhakikisha bidhaa hizo zinakaguliwa kabla ya kuingizwa kwenye ghala au stoo ya taasisi nunuzi.
Urejeshaji	Ni hatua za kurudisha bidhaa, vifaa au mali zilizobainika kuwa na kasoro, zisizohitajika, au zilizopoteza ubora, kwa mzabuni kwa kuzingatia masharti ya mkataba na taratibu rasmi za taasisi.
Matumizi	Ni hatua inayohusisha kutumia bidhaa, huduma, vifaa, au mali za umma kwa madhumuni yaliyokusudiwa, kwa kuzingatia masharti ya mkataba, viwango vya ubora, na mahitaji halisi ya taasisi au watumiaji.
Uondoshaji Mali	Uhamishaji wa umiliki wa mali za umma ikiwemo miliki bunifu, hakimiliki, sifa ya kibiashara, haki nyingine zozote za taasisi nunuzi au taasisi inayoondosha mali.
Ununuzi	Kununua, kupanga, kukodisha, kununua kwa kukodisha, au kupata bidhaa, kazi za ujenzi au huduma yoyote kwa taasisi nunuzi na inajumuisha kazi zote zinazohusisha upatikanaji wa bidhaa, kazi za ujenzi au huduma ikijumuisha kutambua na kuandaa mahitaji, uchaguzi na mwaliko wa wazabuni, maandalizi ya mikataba, tuzo na usimamizi wa mikataba.

FASILI YA MANENO

Ununuzi wa Umma	Ni hatua ambayo taasisi nunuzi hununua bidhaa, vifaa, huduma au kazi za ujezi kutoka kwa watoa huduma, wakandarasi au wauzaji wa bidhaa na vifaa.
Uhifadhi	Ni hatua ya kuweka, kulinda na kusimamia bidhaa, vifaa au mali za umma katika ghala au stoo kwa kuzingatia mazingira salama, miundombinu imara na viwango vya kitaalamu, ili kuhakikisha ubora, usalama na upatikanaji wake kwa wakati.
Usambazaji	Ni hatua inayohusisha kusafirisha, kugawa na kuwasilisha bidhaa, vifaa au mali kutoka kwa mzabuni, ghala au stoo ya taasisi hadi kwa mtumiaji, kwa kuzingatia viwango vya ubora.
Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi	Ni mfumo jumuishi wa upangaji, uratibu, utekelezaji, ufuatiliaji na udhibiti wa shughuli zote zinazohusiana na ununuzi, ugomboaji na uondoshaji, upokeaji na urejeshaji, utunzaji, uhifadhi na matumizi, usambazaji na uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali za umma, kwa lengo la kuhakikisha ufanisi, uwazi, uwajibikaji na thamani ya fedha za umma.

1.0 SURA YA KWANZA UTANGULIZI

1.1 Usuli

Mkakati wa Utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi umeandaliwa kwa lengo la kutafsiri matamko ya Sera na kuwezesha utekelezaji wake. Aidha, Mkakati unaainisha malengo ya Sera, mikakati ya utekelezaji wa malengo hayo, shabaha, viashiria, rasilimali na mgawanyo wa majukumu. Mkakati huu utawezesha kuandaliwa kwa programu za utekelezaji, zitakazowawezesha wadau mbalimbali kutoka Sekta za Umma na Binafsi kutekeleza Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi.

Vile vile, Mkakati huu unatoa mwelekeo wa utekelezaji kwa kuweka mfumo wa ufuatiliaji na tathmini kwa lengo la kuhakikisha Sera inatekelezwa ipasavyo. Halikadhalika, Mkakati huu utatekelezwa kupitia mipango na programu za kisekta ili kufikia lengo la kukuza uchumi wa Taifa kwa maendeleo endelevu.

1.2 Masuala Muhimu Yanayotarajiwa Kutekelezwa

Masuala muhimu yaliyobainishwa katika Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi yanayohitaji utekelezaji katika mkakati huu ni pamoja na: ununuzi wa umma; ugomboaji na uondoshaji; upokeaji na urejeshaji; uhifadhi, utunzaji na matumizi; usambazaji na uondoshaji.

1.3 Mgawanyo wa Majukumu

Mkakati huu utatekelezwa kwa ushirikiano baina ya wadau mbalimbali ikiwa ni pamoja na Sekta za Umma, Sekta Binafsi, Jumuiya za Kikanda na Kimataifa na Wadau wa Maendeleo. Aidha, Mkakati huu utatekelezwa katika ngazi za Wizara, Sekretarieti za Mikoa, Mamlaka ya Serikali za Mitaa, Idara zinazojitegemea, Mashirika na Taasisi za Umma.

Jukumu la msingi la wadau ni kutekeleza Sera, Sheria na Miongozo mbalimbali inayohusiana na shughuli za mnyororo wa ugavi. Majukumu mengine ni pamoja na utafiti, elimu kwa umma, uhamasishaji wa upatikanaji wa rasilimali watu na fedha na kujenga uwezo.

1.4 Matokeo ya Utekelezaji wa Mkakati

Matokeo yanayotarajiwa kutokana na utekelezaji wa Mkakati huu ni pamoja na: kuimarika kwa upatikanaji wa huduma kwa jamii kupitia ununuzi wa bidhaa, huduma na kazi za ujenzi; kuokoa fedha za Serikali zinazotumika katika ununuzi wa bidhaa, huduma na kazi za ujenzi zisiokidhi malengo ya ununuzi; kuongezeka kwa fursa za ajira, ubunifu, uhawilishaji wa maarifa na ujuzi kupitia ushiriki wa Sekta Binafsi na makundi maalum ya kijamii katika mnyororo wa ugavi; kupungua kwa athari za mazingira kupitia utekelezaji wa mnyororo wa ugavi endelevu; na kuongezeka kwa mapato ya Serikali kupitia kuimarika kwa shughuli za ukodishaji, ugomboaji, usambazaji, upangishaji na uondoshaji wa mali za umma.

1.5 Hitimisho

Mkakati wa utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi unatoa tafsiri ya matamko ya Sera na kuwezesha utekelezaji wake kwa kuainisha mikakati ya utekelezaji, shabaha, rasilimali, muda na mgawanyo wa majukumu. Mkakati huu utawezesha kuandaliwa kwa programu za utekelezaji, zitakazowawezesha wadau mbalimbali kutoka Sekta za Umma na Binafsi kutekeleza Sera. Aidha, utekelezaji wa mkakati huu utazingatia, Mipango na Mikakati ya Maendeleo ya Taifa na mabadiliko yanayotokea ulimwenguni hususani ya kiuchumi, kiteknolojia na kijamii ili kufikia malengo ya Taifa.

2 SURA YA PILI HALI ILIVYO

2.1 Utangulizi

Shughuli za mnyororo wa ugavi zimekuwa zikitekelezwa kwa kuzingatia sheria na miongozo mbalimbali ikiwemo: Hati ya Mgawanyo wa Majukumu ya Serikali iliyotolewa kupitia Tangazo la Serikali Na. 619A la tarehe 30/08/2023; Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410; Sheria ya Fedha za Umma, Sura 348; Sheria ya Msajili wa Hazina, Sura 370; Sheria ya Mashirika ya Umma, Sura 257; Sheria ya Bajeti, Sura 439; Sheria ya Ubia kati ya Sekta ya Umma na Binafsi, Sura 103; Sheria ya Uwekezaji, Sura 38; Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa, Sura 290; Sheria ya Mikataba, Sura 345; Sheria ya Utumishi wa Umma, Sura 298; Sheria ya Petroli, Sura 392; Sheria ya Ushindani, Sura 285; Sheria ya Bodi ya Wataalamu wa Ununuzi na Ugavi, Sura 179; na Sheria ya Wakala za Serikali, Sura 245. Sheria na miongozo hiyo imefanyiwa maboresho kwa nyakati tofauti ili kuendana na mabadiliko ya kiuchumi, kijamii, kisiasa na kiteknolojia.

Pamoja na mambo mengine, utekelezaji wa sheria hizi uliwezesha kuanzishwa kwa baadhi ya taasisi ikiwemo: Mamlaka ya Udhhibiti wa Ununuzi wa Umma (PPRA) yenye jukumu la kusimamia utekelezaji wa Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410; Mamlaka ya Rufani ya Zabuni za Umma (PPAA) yenye jukumu la kushughulikia malalamiko na rufaa za zabuni za umma; Wakala wa Huduma za Ununuzi Serikalini (GPSA) yenye jukumu la kuratibu ununuzi wa pamoja wa bidhaa na huduma mtambuka; na Bodi ya Wataalamu wa Ununuzi na Ugavi (PSPTB) yenye jukumu la kusimamia maendeleo ya taaluma ya ununuzi na ugavi.

Hali ilivyo katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi imefafanuliwa katika kipengele 2.1.1 hadi 2.1.5 kama ifuatavyo:

2.1.1 Ununuzi wa Umma

Ununuzi wa umma hupimwa kwa kuangalia kiasi cha fedha kinachotumika katika ununuzi ikilinganishwa na pato la Taifa na matumizi ya Bajeti ya Serikali.

Utafiti wa Benki ya Dunia (2016) ulibaini kuwa, nchi zinazoendelea zinatumia wastani wa asilimia 60 hadi 70 ya Bajeti ya Serikali katika ununuzi wa umma ikilinganishwa na asilimia 34 kwa nchi zilizoendelea za Jumuiya ya Ushirikiano wa Uchumi wa Maendeleo Barani Ulaya (OECD).

Aidha, tathmini iliyofanywa na PPRA imebainisha kuwa, matumizi ya Serikali kupitia ununuzi yanakadiriwa kutumia wastani wa zaidi ya asilimia 50 ya Bajeti ya Serikali sawa na asilimia 10 hadi 15 ya Pato la Taifa (PPRA, 2021).

Mafanikio yaliyopatikana katika usimamizi wa ununuzi wa umma ni pamoja na: kuongezeka kwa kiwango cha uzingatiaji wa Sheria ya Ununuzi wa Umma kutoka asilimia 39 mwaka 2006/07 hadi asilimia 75.5 mwaka 2023/24; kupungua kwa muda wa kutoa maamuzi ya malalamiko au rufaa za zabuni za umma kutoka siku 40 mwaka 2022/23 hadi siku 35 mwaka 2024/25; kuandaliwa na kuanza kutumika kwa Kanuni za Maadili kwa Watumishi wa Umma, Wataalamu na Wazabuni Wanaohusika katika Ununuzi wa Umma na Ugavi; kujengwa na kuanza kutumika kwa Mfumo wa Kielektroniki wa Ununuzi wa Umma (NeST) ambao umewezesha kuongeza ufanisi kwa kupunguza gharama za hatua za ununuzi, upatikanaji rahisi wa taarifa zinazohifadhiwa kidigitali, kuongeza uwajibikaji na uboreshaji wa utoaji wa huduma, kupunguza mianya ya rushwa kwa kuongeza uwazi, usawa, haki na uwajibikaji.

Mafanikio mengine ni pamoja na kuwepo kwa utaratibu wa ununuzi kwa taasisi za umma zinazojiendesha kibiashara ambao umechangia katika ukuaji wa shughuli za biashara nchini kutoka asilimia 4.2 mwaka 2023 ikilinganishwa na asilimia 4.8 mwaka 2024 (Taarifa ya Wizara ya Viwanda na Biashara, 2025); kuongezeka kwa ushindani wa kibiashara na matumizi ya rasilimali za ndani ikiwemo watu, malighafi na bidhaa kulikochangia ongezeko la mapato ya Serikali kwa asilimia 13.5 na kufikia trilioni 29.83 mwaka 2023/24 (Hali ya Uchumi wa Taifa, 2024), ongezeko la ajira kwa watu wasiopungua 200,000 katika miradi ya ujenzi wa barabara na nyumba za Serikali, na kukua kwa shughuli za viwanda kwa asilimia 4.8 mwaka 2024 ikilinganishwa na asilimia 4.3 mwaka 2023 (Hali ya Uchumi wa Taifa, 2024).

Aidha, fursa zilizopo katika eneo la ununuzi ni pamoja na: kuongezeka kwa ushiriki wa

wazabuni na ushindani katika shughuli za ununuzi; kuongezeka kwa mapato ya Serikali kupitia gawio, kodi na tozo; kuongezeka kwa ajira na matumizi ya rasilimali za ndani; na kujenga uwezo kwa wataalamu wa ndani.

Pamoja na mafanikio na fursa hizo, kumekuwepo na upungufu wa upatikanaji wa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali.

Upungufu huo umesababisha changamoto mbalimbali ikiwemo: Serikali kununua bidhaa, kazi za ujenzi na huduma kwa bei kubwa ikilinganishwa na bei ya soko; muda mrefu wa michakato ya ununuzi; kiwango kisichoridhisha cha uadilifu kwa baadhi ya wadau wanaohusika katika shughuli za ununuzi; kutokuwepo kwa uwazi wa kutosha; kuwepo kwa viashiria vya rushwa (ESRF, 2017); taasisi zinazojiendesha kibiashara kushindwa kushiriki kikamilifu katika shughuli za ununuzi kutokana na kukosekana kwa mazingira wezeshi, kuwepo kwa ushindani katika soko la kimataifa na kukosekana kwa ujuzi na uwezo wa wataalamu (Benki ya Dunia, 2020 & ILO, 2021); ununuzi wa bidhaa, vifaa, huduma na mali zinazozalishwa ndani zisizokidhi viwango stahiki vya ubora; kukosekana kwa motisha ya kuwekeza katika rasilimali za ndani; na mafanikio yasiyotosheleza yanayotokana na ubia kati ya kampuni za ndani na nje ya nchi (UNIDO, 2020).

Aidha, changamoto zingine ni pamoja na: kutokuweka kipaumbele katika matumizi ya viwango vya ubora na viwango msawazo; kutokuwepo kwa mpango wa ununuzi wa muda wa kati unaoendana na Mpango wa Muda wa Kati wa Matumizi (MTEF); ushiriki hafifu wa Sekta Binafsi na Makundi Maalum ya Kijamii; kukosekana kwa mfumo madhubuti wa ufuatiliaji na tathmini ya utendaji na uendelezaji wa wauzaji wa bidhaa, wakandarasi na watoa huduma; kukosekana kwa ushindani kwa baadhi ya zabuni; kufanya ununuzi nje ya mipango ya ununuzi ya mwaka; kukosekana kwa maarifa, ujuzi na uzoefu wa kufanya majadiliano miongoni mwa wadau; kukosekana kwa utaratibu wa urahisishaji wa ununuzi wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali wakati wa majanga; na kutokuwepo kwa utaratibu maalumu unaopaswa kutumika katika upangaji na ukodishaji wa mali za umma ikiwemo ardhi, majengo, kumbi za mikutano na mitambo kwa ajili ya shughuli mbalimbali za Serikali.

Ili kuwa na mfumo bora wa upatikanaji wa mahitaji unaokidhi malengo ya ununuzi, ni muhimu kuhakikisha kuwa mahitaji yote yanapatikana kwa wakati, kwa bei sahihi, idadi au kiasi kinachohitajika, ubora unaohitajika, muuzaji sahihi, na kupelekwa mahali sahihi. Aidha, kuna umuhimu wa: kuboresha mazingira ya ushiriki wa Taasisi za Umma zinazojiendesha kibiashara, kuimarisha ushiriki wa Sekta Binafsi na Makundi Maalumu ya Kijamii, na kuhimiza matumizi ya rasilimali za ndani katika shughuli za ununuzi wa umma.

2.1.2 Ugomboaji na Uondoshaji

Ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali kutoka bandarini, viwanja vya ndege na mipakani unasimamiwa na GPSA yenye jukumu la kugomboa mizigo ya Serikali na Shirika la Wakala wa Meli Tanzania (TASAC) lenye jukumu la ugomboaji na uondoshaji wa silaha, makinikia, kemikali zinazotumiwa na kampuni za madini, nyara za Serikali na wanyama hai.

Aidha, Bohari ya Dawa (MSD) imepewa jukumu la kugomboa na kuondosha bidhaa za afya zinazonunuliwa kutoka nje ya nchi kwa ajili ya vituo vya kutolea huduma ya afya. Mafanikio yaliyopatikana katika eneo la ugomboaji na uondoshaji ni pamoja na kujengwa na kuanza kutumika kwa mifumo ya kielektroniki ikiwemo Mfumo Jumuishi wa Forodha (TANCIS) na Mfumo Jumuishi wa Kielektroniki katika Utoaji wa Huduma za Wakala wa Huduma ya Ununuzi Serikalini (GIMIS) iliyorahisisha upatikanaji wa taarifa kuhusu uagizaji, ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali.

Aidha, mafanikio mengine yaliyopatikana katika eneo la ugomboaji ni pamoja na kupungua kwa gharama za ugomboaji ambapo, katika kipindi cha mwaka 2019/20 hadi 2021/22 Serikali iliokoa jumla ya shilingi bilioni 13.77 ambazo zingetumika kugomboa mizigo kupitia wakala binafsi.

Kwa upande mwingine, fursa zilizopo katika eneo la ugomboaji na uondoshaji ni pamoja na kuimarika kwa miundombinu ya shughuli hizi na kuongezeka kwa mapato ya Serikali.

2.1.3 Upokeaji na Urejeshaji

Upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali zinazonunuliwa hutekelezwa kwa mujibu wa Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410. Sheria hiyo inaelekeza taasisi nunuzi kuunda kamati ya wataalamu wenye weledi na uzoefu kwa ajili ya kufanya ukaguzi wa kitaalamu kabla ya kupokea bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kwa kuzingatia ithibati ya ubora.

Aidha, Sheria hiyo imebainisha utaratibu wa kurejesha bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali endapo mahitaji hayo yapo chini ya viwango vya ubora vilivyoainishwa katika mkataba, kuisha kwa muda wa matumizi au mtengenezaji kutoa taarifa ya mabadiliko ya kiufundi na kiteknolojia na hivyo kuitisha urejeshaji.

Vilevile, urejeshaji hutekelezwa kwa kuzingatia taarifa za kamati za kitaalamu za ukaguzi zinazoainisha sababu za urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kwa wazabuni.

Katika eneo la upokeaji na urejeshaji, mafanikio yaliyopatikana ni pamoja na: kujengwa na kuanza kutumika kwa mifumo ya kielektroniki ikiwemo: Mfumo wa Uhasibu Serikalini (MUSE) na Mfumo wa Kielektroniki wa Ununuzi wa Umma (NeST) iliyorahisisha utunzaji wa kumbukumbu za bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali zinazopokelewa na kuzigawa kwa watumiaji; kujumuishwa kwa majukumu ya upokeaji na urejeshaji katika Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410 na majukumu hayo kutekelezwa na wataalamu wenye sifa stahiki katika taaluma ya ununuzi na ugavi. Aidha, fursa zilizopo katika eneo la upokeaji na urejeshaji ni pamoja na kuwepo kwa mifumo ya MUSE na NeST ambayo imerahisisha utekelezaji wa shughuli hizo.

Pamoja na mafanikio hayo, kumekuwepo na upungufu wa kukosekana kwa utaratibu wa upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali. Upungufu huo unasababisha kuwepo kwa changamoto mbalimbali ikiwemo: kukosekana kwa hati za kamati ya ukaguzi na mapokezi; kutozingatiwa kwa viwango vya ubora na msawazo; na taasisi za umma kushindwa kuoanisha mahitaji ya bidhaa, huduma au mali na lengo la ununuzi.

Katika kuimarisha shughuli za upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali, kuna umuhimu wa kuwa na mwongozo wa matumizi ya viwango msawazo na kuimarisha utaratibu wa upimaji wa viwango vya ubora katika upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali.

2.1.4 Utunzaji, Uhifadhi na Matumizi

Uhifadhi na utunzaji wa bidhaa, vifaa au mali hufanyika baada ya kukamilika kwa taratibu za upokeaji. Taasisi nunuzi huthibitisha kuwa bidhaa, vifaa au mali zilizopokelewa zinakidhi viwango vya ubora, kiasi na masharti ya mkataba kupitia ukaguzi na uhakiki stahiki.

Katika hatua hii, taasisi huhakikisha uwepo wa mifumo madhubuti ya usimamizi wa stoo au ghala na kumbukumbu sahihi za bidhaa, vifaa au mali ili kulinda ubora, usalama na upatikanaji wa rasilimali husika kwa wakati unaohitajika. Aidha, matumizi sahihi na yenye tija ya bidhaa, vifaa au mali za umma huchangia kuongeza ufanisi wa utekelezaji wa majukumu ya taasisi na kuwezesha Serikali kupata thamani halisi ya fedha katika mnyororo mzima wa ugavi.

Mafanikio yaliyopatikana katika shughuli za utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali ni pamoja na: kujengwa kwa maghala kwa ajili ya kutunza na kuhifadhi bidhaa, vifaa au mali kama vile vyakula, dawa na vifaa tiba.

Kwa mfano, hadi mwaka 2023 MSD imejenga maghala ya kitaifa na kikanda 13 (MSD, 2023) na NFRA imejenga maghala 28 kwa ajili ya kuhifadhi chakula kama vile mahindi na mpunga (NFRA 2023); kupungua kwa upotevu wa bidhaa na mali; upatikanaji wa bidhaa za afya kwa wakati, mathalani, katika kipindi cha mwaka 2023/24 vituo vya afya 8,224 vya Serikali vilipatiwa bidhaa za afya kwa wakati kupitia ofisi za kanda 10 za MSD (Hotuba ya Mkurugenzi wa MSD kwa Vyombo vya Habari tarehe 03 Julai, 2024). Aidha, fursa zilizopo ni pamoja na: uwekezaji kwenye maghala kwa sekta za umma na binafsi; na uwepo wa miundombinu ya kisasa kwa ajili ya shughuli hizo.

Pamoja na mafanikio na fursa hizo, kumekuwepo na upungufu wa kutoimarika kwa mfumo wa udhibiti katika utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali.

Hali hii husababisha kuwepo kwa changamoto mbalimbali ikiwemo kukosekana kwa mwongozo jumuisi wa utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali za umma na kutozingatiwa kwa: viwango vya ubora na masharti ya utunzaji; miongozo ya matumizi ya bidhaa, vifaa, huduma na mali; miongozo ya utunzaji na uhifadhi wa taarifa sahihi na kumbukumbu.

Ili kuimarisha mifumo ya udhibiti katika utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali, kuna umuhimu wa kuimarisha utaratibu wa uzingatiaji wa viwango vya ubora na masharti ya utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali.

2.1.5 Usambazaji na Uondoshaji

Usambazaji unahusisha hatua za kusafirisha, kugawa na kuwasilisha bidhaa, vifaa au mali kutoka kwa mzabuni, ghala au stoo ya taasisi hadi kwa mtumiaji, kwa kuzingatia viwango vya ubora.

Ili kuleta tija na ufanisi katika usambazaji, zoezi hilo linapaswa kufanyika kwa wakati kulingana na mahitaji. Shughuli za usambazaji nchini zinasimamiwa na Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410 ambayo imeweka utaratibu wa usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali zinazonunuliwa kwa matumizi ya ndani ya taasisi au zinazonunuliwa kwa ajili ya taasisi nyingine.

Kwa upande mwingine, uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali unatekelezwa kwa mujibu wa Sheria ya Fedha za Umma, Sura 348, Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410, Kanuni za Usimamizi wa Mali za Umma za Mwaka 2024, Mwongozo kuhusu Utaratibu wa Kukopesha Watumishi wa Umma Magari/Pikipiki Chakavu zinazomilikiwa na Serikali wa Mwaka 2009 na Sheria nyingine za kisekta ikiwemo Sheria ya Misit, Sura 323 na Sheria ya Wanyamapori, Sura 283.

Aidha, fursa zilizopo katika eneo la usambazaji na uondoshaji ni pamoja na: kuimarika kwa miundombinu ya usafirishaji; uwepo wa taasisi binafsi zinahusika na usambazaji; kuongezeka kwa mapato ya Serikali; na kuongezeka kwa ajira kupitia uwepo wa makampuni binafsi yanayojishughulisha na masuala ya uondoshaji.

Pamoja na mafanikio na fursa hizo, kumekuwepo na upungufu wa kutokuimarika kwa usimamizi wa shughuli za usambazaji na uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali.

Upungufu huo umesababisha kuwepo kwa changamoto mbalimbali ikiwemo: usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali kufanyika bila kuzingatia uhitaji au mpango wa upokeaji; kukosekana kwa mpango wa ithibati ya ubora wa bidhaa, vifaa au mali zinazosambazwa; utunzaji usioridhisha wa taarifa za usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali (CAG, 2019 na PPRA, 2020 na 2022); ucheleweshaji wa uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali; muda mrefu wa hatua za maamuzi ya uondoshaji; kukosekana kwa uwajibikaji, uwazi, usawa na haki katika uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali; na upotevu wa thamani ya mali.

Aidha, utafiti kuhusu umuhimu wa kuwa na Sera ya Taifa ya Ununuzi wa Umma uliofanywa na Wizara ya Fedha (2022), umebainisha kuwa changamoto ya kutokuwepo kwa mwongozo wa kisera na utaratibu jumuishi wa usambazaji unaathiri ufanisi wa usimamizi wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

Ili kuimarisha usimamizi wa shughuli za usambazaji na uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali kuna, umuhimu wa kuwa na mfumo na utaratibu jumuishi wa usambazaji na uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali.

3

SURA YA TATU

UMUHIMU, DIRA, DHIMA NA MALENGO YA SERA

3.1 Umuhimu wa Sera

Serikali imeendelea kutekeleza shughuli mbalimbali katika mnyororo wa ugavi ikiwemo: ununuzi wa umma; ugomboaji na uondoshaji; upokeaji na urejeshaji; utunzaji, uhifadhi na matumizi; usambazaji na uondoshaji wa mali za umma, kwa lengo la kuhakikisha matumizi bora ya rasilimali na upatikanaji wa thamani halisi ya fedha zinazotumika katika shughuli hizo.

Tangu mwaka 1961 hadi sasa, Serikali imefanya maboresho na kutunga sheria na miongozo mbalimbali inayosimamia shughuli za mnyororo wa ugavi ikiwemo: Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410; Sheria ya Fedha za Umma, Sura 348; Sheria ya Madalali, Sura 227; Sheria ya Misititu, Sura 323; Sheria ya Wanyamapori, Sura 283; Kanuni za Usimamizi wa Mali za Umma za Mwaka 2024 na Mwongozo wa Utaratibu wa Kukopesha Watumishi wa Umma Magari/Pikipiki Chakavu zinazomilikiwa na Serikali wa Mwaka 2009.

Pamoja na maboresho hayo, usimamizi wa mnyororo wa ugavi bado unakabiliwa na upungufu wa kutofungamanishwa kwa shughuli hizo.

Hali hii imesababisha changamoto mbalimbali ikiwemo: kutopatikana kwa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi; kukosekana kwa mifumo madhubuti ya ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali pamoja na taratibu za upokeaji na urejeshaji; udhibiti usioridhisha wa utunzaji, uhifadhi na matumizi ya mali; na kutokuwepo kwa mfumo thabiti wa usambazaji na uondoshaji wa mali za umma.

Ili kushughulikia changamoto zilizobainishwa, kuna umuhimu wa kuwa na mfumo madhubuti wa kisera unaotoa miongozo kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

Kwa msingi huo, Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi ya mwaka 2025, ni nyenzo muhimu inayoweka misingi ya kisera kwa lengo la kuongeza ufanisi katika usimamizi na utekelezaji wa shughuli hizo. Aidha, uchambuzi uliofanyika kupitia maoni ya wadau pamoja na uzoefu kutoka nchi nyingine umeonesha wazi umuhimu wa kuwa na Sera hii itakayotoa mwongozo wa usimamizi wa shughuli zote zilizopo katika mnyororo wa ugavi.

3.2 Dira, Dhima na Malengo ya Sera

3.2.1 Dira

Kuwa na mnyororo wa ugavi imara, jumuishi na endelevu utakaochangia katika usimamizi thabiti wa matumizi ya rasilimali za umma ili kuchangia katika ukuaji wa uchumi jumuishi.

3.2.2 Dhima

Kuimarisha usimamizi wa shughuli za mnyororo wa ugavi kwa kuweka mifumo na taratibu za uendeshaji ili kuweza kupata thamani halisi ya fedha kwa maendeleo endelevu.

3.2.3 Lengo Kuu

Kuimarisha usimamizi wa shughuli za mnyororo wa ugavi ili kuongeza ufanisi katika shughuli zote za mnyororo wa ugavi kulingana na thamani ya fedha zinazotumika katika utekelezaji wa shughuli hizo.

3.3 Malengo Mahsusi

Malengo mahsusi ya Sera hii ni:

i

Kuwa na mfumo wa upatikanaji wa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi wa umma;

ii

Kuimarisha usimamizi wa shughuli za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali;

iii

Kuimarisha mifumo ya upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali;

iv

Kuimarisha mifumo ya udhibiti katika utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali;

v

Kuimarisha usimamizi wa shughuli za usambazaji na uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali; na

vi

Kuhimiza uzingatiwaji wa hifadhi ya mazingira, kujikinga na athari zitokanazo na mabadiliko ya tabianchi na misingi ya utawala bora katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

4

SURA YA NNE MKAKATI WA UTEKELEZAJI

4.1 Utangulizi

Mkakati wa utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi ya Mwaka 2025 utatekelezwa kwa ushirikiano baina ya wadau mbalimbali ikiwemo Sekta za Umma, Sekta Binafsi, Jumuiya za Kikanda na Kimataifa na Wadau wa Maendeleo. Aidha, Mkakati huu utatekelezwa katika ngazi za Wizara, Sekretarieti za Mikoa, Mamlaka ya Serikali za Mitaa, Idara zinazojitegemea, Mashirika na Taasisi zote za Umma kwa kuzingatia malengo, mikakati na shabaha.

4.2 Masuala ya Kisera

4.2.1 Ununuzi wa Umma

Lengo

Kuwa na mfumo wa upatikanaji wa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi wa umma.

Mikakati ya Utekelezaji

Katika kuhakikisha lengo la Sera linafikiwa, utekelezaji utazingatia mikakati ifuatayo:

i

Kuweka utaratibu wa uandaaji wa Mpango wa Ununuzi wa Miaka Mitatu unaoendana na Mpango wa Muda wa Kati wa Matumizi (MTEF);

ii

Kuweka utaratibu wa ukusanyaji na uchambuzi wa taarifa za mahitaji kwa kuzingatia gharama halisi na uwepo wa bei kikomo;

iii	Kuimarisha mifumo ya udhibiti wa bei za bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kwa kuzingatia bei ya soko;
iv	Kuimarisha mifumo ya utambuzi, uchambuzi na uchaguzi wa wazabuni;
v	Kuimarisha mifumo ya majadiliano baina ya taasisi nunuzi na wazabuni;
vi	Kuimarisha mfumo wa uendeshaji wa hatua za ununuzi wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali utakaopunguza gharama na muda;
vii	Kuimarisha utaratibu wa upatikanaji wa mahitaji moja kwa moja kutoka kwa wazalishaji;
viii	Kuimarisha matumizi ya viwango msawazo kwa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali zinazonunuliwa na Serikali;
ix	Kuimarisha upatikanaji wa bidhaa na huduma mtambuka serikalini;
x	Kuimarisha utaratibu wa ununuzi wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali wakati wa majanga;
xi	Kuwa na mwongozo wa upangishaji na ukodishaji wa mali za umma;
xii	Kuimarisha Muundo wa Idara na Vitengo vya Usimamizi wa majukumu ya mnyororo wa ugavi;
xiii	Kuimarisha upatikanaji wa wataalamu wa Kada ya Ununuzi na Ugavi serikalini ili kuwezesha usimamizi wa utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi;

xiv	Kujenga uwezo kwa wataalamu wa Kada ya Ununuzi na Ugavi serikalini;
xv	Kuimarisha utaratibu wa ufuatiliaji na tathmini ya upatikanaji wa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi;
xvi	Kuweka mazingira wezeshi na yenye ushindani kwa Sekta Binafsi, Wazawa na Makundi Maalum ya Kijamii kushiriki katika shughuli za ununuzi wa umma;
xvii	Kuweka utaratibu wa kuwajengea uwezo Sekta Binafsi, Makundi Maalum ya Kijamii na Wazawa katika shughuli za mnyororo wa ugavi;
xviii	Kuweka mfumo wa ufuatiliaji na tathmini ya ushiriki wa Sekta Binafsi, Makundi Maalum ya Kijamii na Wazawa katika shughuli za ununuzi wa umma;
xix	Kuweka mazingira wezeshi na ya ushindani kwa taasisi za umma zinazojiendesha kibiashara ili ziweze kushiriki katika shughuli za mnyororo wa ugavi;
xx	Kuweka utaratibu wa kuzijengea uwezo taasisi za umma zinazojiendesha kibiashara katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi; na
xxi	
xxii	Kuimarisha viwango vya ubora wa malighafi, bidhaa, vifaa, huduma na mali zinazozalishwa nchini.

Shabaha

Katika utekelezaji wa Sera, Shabaha zifuatazo zinategemewa kufikiwa:

i	Mwongozo wa uandaaji wa Mpango wa Ununuzi wa Miaka Mitatu unaoendana na Mpango wa muda wa Kati wa Matumizi kuandaliwa ifikapo Juni, 2028;
ii	Mwongozo wa ukusanyaji na uchambuzi wa taarifa za mahitaji kwa kuzingatia bei ya soko kwa wakati husika kuandaliwa ifikapo Juni, 2028;
iii	Mfumo wa Kielektroniki wa Ununuzi wa Umma kuhuishwa ili kuweka udhibiti wa bei za bidhaa, huduma, kazi za ujenzi au mali ifikapo Juni, 2029;
iv	Moduli ya utambuzi, uchambuzi na uchaguzi wa wazabuni katika Mfumo wa Kielektroniki wa Ununuzi wa Umma kuboreshwa ifikapo Juni, 2029;
v	Mwongozo wa tathmini ya zabuni kuboreshwa ifikapo Juni, 2028;
vi	Mwongozo wa majadiliano ya kabla na baada ya mkataba baina ya taasisi nunuzi na wazabuni kuandaliwa ifikapo Juni, 2028;
vii	Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410 kuhuishwa ili kupunguza gharama na muda wa hatua za ununuzi ifikapo Juni, 2029;
viii	Mfumo wa Kielektroniki wa Ununuzi wa Umma kuhuishwa ili kupunguza gharama na muda wa hatua za ununuzi ifikapo Juni, 2031;
ix	Mwongozo wa mahusiano baina ya taasisi nunuzi na wazabuni kuandaliwa ifikapo Juni, 2030;
x	Mwongozo wa upatikanaji wa mahitaji moja kwa moja kutoka kwa wazalishaji kuhuishwa ifikapo Juni, 2028;

xi	Mwongozo wa viwango msawazo vya bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kwa ajili ya matumizi ya Serikali kuandaliwa ifikapo Juni 2030;
xii	Mwongozo wa upatikanaji wa bidhaa na huduma mtambuka kuboreshwa ifikapo Juni, 2028;
xiii	Mwongozo wa ununuzi wa bidhaa, vifaa, huduma na kazi za ujenzi utakaotumika katika kipindi cha majanga kuandaliwa ifikapo Juni, 2030;
xiv	Mwongozo wa upangishaji na ukodishaji wa mali za umma kuandaliwa ifikapo Juni, 2029;
xv	Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410 kuhuishwa ili kujumuisha masuala ya upangishaji na ukodishaji wa mali za umma ifikapo Juni, 2029;
xvi	Muundo wa Idara au Vitengo vya Usimamizi wa Majukumu ya Mnyororo wa Ugavi katika Taasisi nunuzi kuhuishwa ifikapo Juni, 2027;
xvii	Kanzidata ya Taarifa za Watumishi wa Kada ya Ununuzi na Ugavi kuhuishwa ifikapo Juni, 2028;
xviii	Tathmini ya mahitaji ya watumishi wa Kada ya Ununuzi na Ugavi katika taasisi nunuzi kufanyika ifikapo Juni, 2028;
xix	Sheria ya Bodi ya Wataalamu wa Ununuzi na Ugavi kuhuishwa ifikapo Juni, 2029;
xx	Programu ya kuwajengea uwezo wataalamu wa ununuzi na ugavi kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036;

xxi	Mwongozo wa ufuatiliaji na tathmini ya upatikanaji wa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi kuandaliwa ifikapo Juni, 2030;
xxiii	Mfumo wa Kielektroniki wa Ununuzi wa Umma kuhuishwa ili kuweka utaratibu wa ufuatiliaji na tathmini ya upatikanaji wa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi ifikapo Juni, 2031
xxiv	Miongozo ya ushiriki wa Sekta Binafsi, Makundi Maalum ya Kijamii na Wazawa katika shughuli za ununuzi wa umma kuandaliwa ifikapo Juni, 2028;
xxv	Programu za kuwajengea uwezo Sekta Binafsi, Makundi Maalum ya Kijamii na Wazawa ili waweze kushiriki katika shughuli za ununuzi wa umma kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036;
xxvi	Mfumo wa ufuatiliaji na tathmini ya ushiriki wa Sekta Binafsi, Makundi Maalum ya Kijamii na Wazawa katika shughuli za ununuzi wa umma kuandaliwa ifikapo Juni, 2031;
xxvii	Mwongozo ya ushiriki wa taasisi za umma zinazojiendesha kibiashara katika shughuli za ununuzi wa umma kuandaliwa ifikapo Juni, 2029;
xxviii	Programu za kuzijengea uwezo taasisi za umma zinazojiendesha kibiashara ili ziweze kushiriki ipasavyo katika shughuli za ununuzi wa umma kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036; na
xxix	Mwongozo wa viwango vya ubora wa malighafi, bidhaa, vifaa, huduma na mali zinazozalishwa ndani ya nchi kuandaliwa ifikapo Juni 2030.

4.2.2 Ugomboaji na Uondoshaji

Lengo

Kuimarisha usimamizi wa shughuli za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali.

Mikakati ya Utekelezaji

i	Kuboresha mfumo wa kisheria na taratibu za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali;
ii	Kuweka mfumo jumuishi wa ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa shughuli za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali; na
iii	Kuandaa programu ya mafunzo kwa wataalamu wanaohusika na shughuli za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali.

Shabaha

Katika utekelezaji wa Sera, Shabaha zifuatazo zinategemewa kufikiwa:

i	Mwongozo jumuishi wa ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali kuandaliwa ifikapo Juni, 2030;
ii	Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410 kuhuishwa ili kujumuisha masuala ya ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali ifikapo Juni, 2029;
iii	Mfumo jumuishi wa ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa shughuli za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali kuandaliwa ifikapo Juni, 2031; na

4.2.3 Upokeaji na Urejeshaji

Lengo

Katika kuhakikisha lengo la Sera linafikiwa, utekelezaji utazingatia mikakati ifuatayo:

i	Kuhuisha mifumo ya kielektroniki katika upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali;
ii	Kuweka mfumo wa ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa shughuli za upokeaji na urejeshaji;
iii	Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau kuhusu upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali;
iv	Kuimarisha utaratibu wa matumizi ya viwango msawazo katika upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali; na
v	Kuimarisha utaratibu wa upimaji wa viwango vya ubora wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali.

Shabaha

Katika utekelezaji wa Sera, Shabaha zifuatazo zinategemewa kufikiwa:

i	Mfumo jumuishi wa kielektroniki wa upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kuhuishwa ifikapo Juni, 2031;
ii	Mfumo wa ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa shughuli za upokeaji na urejeshaji kuandaliwa ifikapo Juni, 2031;

iii	Programu ya mafunzo kwa wataalamu kuhusu upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036;
iv	Mwongozo wa upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kwa kuzingatia viwango msawazo kuandaliwa ifikapo Juni, 2029; na
v	Mwongozo wa uimarishaji wa miundombinu ya upimaji wa viwango vya ubora wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kuandaliwa ifikapo Juni, 2030.

4.2.4 Utunzaji, Uhifadhi na Matumizi

Lengo

Kuimarisha mifumo ya udhibiti katika utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali.

Mikakati ya Utekelezaji

Katika kuhakikisha lengo la Sera linafikiwa, utekelezaji utazingatia mikakati ifuatayo:

i	Kuboresha utaratibu wa uzingatiaji wa viwango vya ubora na masharti ya utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali; na
ii	Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau ya namna bora ya utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali.

Shabaha

Katika utekelezaji wa Sera, Shabaha zifuatazo zinategemewa kufikiwa:

i	Mwongozo wa usimamizi wa utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali kwa kuzingatia viwango vya ubora kuandaliwa ifikapo Juni, 2030;
ii	Mfumo wa kielektroniki wa ufuatiliaji na tathmini ya utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali kuandaliwa ifikapo Juni, 2031;
iii	Sheria ya ununuzi wa umma, Sura 410 kuhuishwa ili kujumuisha masuala ya utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali ifikapo Juni, 2029; na
iv	Programu za mafunzo ya namna bora ya utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali za umma kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.

4.2.5 Usambazaji na Uondoshaji

Lengo

Kuimarisha usimamizi wa shughuli za usambazaji na uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali.

Mikakati ya Utekelezaji

Katika kuhakikisha lengo la Sera linafikiwa, utekelezaji utazingatia mikakati ifuatayo:

i	Kuweka mwongozo jumuishi wa usimamizi wa usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali;
---	---

ii	Kuanzisha mfumo jumuishi wa kielektroniki wa usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali;
iii	Kuweka utaratibu wa ufuatiliaji na tathmini ya usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali za umma;
iv	Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau kuhusu matumizi ya mifumo ya usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali;
v	Kuweka mwongozo wa uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali;
vi	Kuimarisha mfumo wa kielektroniki wa uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali;
vii	Kuweka utaratibu wa ufuatiliaji na tathmini ya uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali; na
viii	Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau kuhusu uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali katika mnyororo wa ugavi.

Shabaha

Katika utekelezaji wa Sera, Shabaha zifuatazo zinategemewa kufikiwa:

i	Mwongozo wa usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali za umma kwa kuzingatia mahitaji, ubora na mipango ya upokeaji kuandaliwa ifikapo Juni, 2030;
ii	Mfumo jumuishi wa kielektroniki wa usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali za umma kuanzishwa ifikapo Juni, 2031;

iii	Mfumo wa kielektroniki wa ufuatiliaji na tathmini ya usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali kuandaliwa ifikapo Juni, 2031;
iv	Programu za mafunzo ya namna bora ya usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali za umma kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036;
v	Mwongozo wa uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali kuandaliwa ifikapo Juni, 2028;
vi	Sheria zinazosimamia uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali kuhuishwa ifikapo Juni, 2031;
vii	Mfumo wa kielektroniki wa ununuzi wa umma kuboreshwa ili kujumuisha uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali ifikapo Juni, 2031;
viii	Mfumo wa kielektroniki wa ufuatiliaji na tathmini ya uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali kuboreshwa ifikapo Juni, 2031; na
ix	Programu za mafunzo kuhusu uondoshaji wa mali za umma kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.

4.3 Masuala Mtambuka

4.3.1 Hifadhi ya Mazingira, Mabadiliko ya Tabianchi na Utawala Bora

Lengo

Kuhimiza uzingatiaji wa hifadhi ya mazingira, kujikinga na athari zitokanazo na mabadiliko ya tabianchi na misingi ya utawala bora katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

Mikakati ya utekelezaji

Katika kuhakikisha lengo la Sera linafikiwa, utekelezaji utazingatia mikakati ifuatayo:

i	Kuwa na mwongozo wa uzingatiaji wa hifadhi ya mazingira na namna ya kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi;
ii	Kuweka mfumo wa ufuatiliaji na tathmini wa uzingatiaji wa hifadhi ya mazingira na mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi;
iii	Kuweka mfumo wa namna ya kukabiliana na athari za mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi;
iv	Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau za kuhimiza uzingatiaji wa hifadhi ya mazingira na namna ya kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi;
v	Kuweka mfumo wa usimamizi na utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi endelevu;
vi	Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau kuhusu utekelezaji wa mnyororo wa ugavi endelevu;
vii	Kuhakikisha uzingatiaji wa misingi ya utawala bora katika usimamizi wa shughuli za mnyororo wa ugavi; na
viii	Kukuza uelewa wa jamii kuhusu utawala bora katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

Shabaha

Katika utekelezaji wa Sera, Shabaha zifuatazo zinategemewa kufikiwa:

i	Mwongozo wa uzingatiaji wa hifadhi ya mazingira na namna ya kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi kuandaliwa ifikapo Juni, 2029;
ii	Mfumo wa kielektroniki wa ufuatiliaji na tathmini wa uzingatiaji wa hifadhi ya mazingira na mabadiliko ya tabianchi katika shughuli za mnyororo wa ugavi kuanzishwa ifikapo Juni, 2031;
iii	Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410 kuhuishwa ili kujumuisha masuala ya hifadhi ya mazingira katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi ifikapo Juni, 2029;
iv	Programu ya mafunzo na elimu kuhusu uzingatiaji wa hifadhi ya mazingira na namna ya kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036;
v	Mwongozo wa usimamizi na utekelezaji wa mnyororo wa ugavi endelevu kuandaliwa ifikapo Juni, 2028;
vi	Mkakati wa Taifa wa Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi Endelevu kuandaliwa ifikapo Juni, 2027;
vii	Sheria zinazosimamia masuala ya mnyororo wa ugavi endelevu kuhuishwa ifikapo Juni, 2030;
viii	Mfumo wa ufuatiliaji na tathmini wa utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi endelevu kuanzishwa ifikapo Juni, 2031;

ix	Programu ya mafunzo na elimu kwa wataalamu na wadau kuhusu utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi endelevu kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036;
x	Kanuni za Maadili kwa Watumishi wa Umma na Wazabuni Wanaoshiriki katika shughuli za Ununuzi wa Umma za Mwaka 2021 kuhuishwa ifikapo Juni, 2027;
xi	Programu za utoaji elimu na mafunzo ya uadilifu katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036; na
xii	Programu za utoaji elimu na mafunzo ya namna ya kukabiliana na vitendo vya rushwa katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.

4.4 Mahitaji ya Rasilimali

Gharama za utekelezaji wa Mkakati huu katika kipindi cha miaka kumi (10) zinakadiriwa kuwa shilingi bilioni 63.95. Kati ya fedha hizo, shilingi bilioni 54.35 zitatoka Sekta ya Umma, shilingi bilioni 9.5 kutoka kwa Washirika wa Maendeleo na Sekta Binafsi shilingi milioni 100. Aidha, makadirio ya gharama za utekelezaji wa Mkakati wa Sera kwa mwaka ni kama ifuatavyo: shilingi bilioni 5.2 (2026/27); shilingi bilioni 9.9 (2027/28); shilingi bilioni 10.1 (2028/29); shilingi bilioni 10.6 (2029/30); shilingi bilioni 13.15 (2030/31); na shilingi bilioni 3 kila mwaka kuanzia 2031/32 hadi 2035/36 (Kiambatisho Na. A).

Utekelezaji wa Mkakati huu utagharamiwa na Serikali kupitia mipango na bajeti za kila mwaka za sekta, ambapo vyanzo vya fedha vitajumuisha mapato ya ndani, mikopo ya ndani na nje ya nchi, na misaada kutoka kwa Washirika wa Maendeleo. Aidha, baadhi ya shughuli zitatekelezwa kwa kutumia njia mbadala za ugharamiaji, ikiwemo ubia kati ya Sekta ya Umma na Sekta Binafsi, na hati fungani.

4.5 Muda wa Utekelezaji

Mkakati huu utatekelezwa kwa kipindi cha miaka 10 kuanzia mwaka 2026 hadi 2036 na tathmini ya utekelezaji itafanyika kila baada ya miaka mitano ya utekelezaji.

5

SURA YA TANO MAJUKUMU YA WADAU

5.1 Majukumu na Wajibu wa Wadau

Katika kutekeleza Mkakati wa Sera ya Taifa ya Mnyororo wa Ugavi, majukumu yatakatotekelezwa na wadau ni kama ifuatavyo:

5.1.1 Wizara yenye dhamana ya masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi

i	Kuratibu utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi pamoja na Mkakati wake;
ii	Kufuatilia na kufanya tathmini ya utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi na Mkakati wake kwa lengo la kuimarisha utekelezaji wake kwa kuzingatia mipango ya maendeleo ya Taifa;
iii	Kufanya mijadala mbalimbali ya kisera kuhusu usimamizi wa mnyororo wa ugavi, na kutumia matokeo ya mijadala hiyo kuishauri Serikali;
iv	Kufanya tafiti kuhusu usimamizi wa shughuli za mnyororo wa ugavi na kushauri ipasavyo;
v	Kuandaa, kupitia na kurekebisha sheria, kanuni, miongozo na maelekezo mengine ya kisera kuhusu usimamizi wa shughuli za mnyororo wa ugavi;

vi

Kuimarisha ushirikiano wa Tanzania katika taasisi na jumuiya za kikanda na kimataifa kuhusu masuala ya mnyororo wa ugavi; na

vii

Kutoa elimu kwa wadau kuhusu Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi

5.1.2 Ofisi yenye dhamana ya Menejimenti ya Utumishi wa Umma Utawala Bora

i

Kuratibu, kusimamia na kutoa miongozo ya kiutumishi na utawala bora katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi; na

ii

Kuratibu uanzishwaji au uhuishwaji wa miundo ya taasisi na miundo ya maendeleo ya utumishi kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

5.1.3 Ofisi yenye dhamana ya Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa

i

Kuratibu utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi kwenye Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa.

5.1.4 Ofisi yenye dhamana ya Mazingira

i

Kuandaa na kusimamia miongozo ya hifadhi ya mazingira na mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

5.1.5 Ofisi yenye dhamana ya Mipango na Uwekezaji

i	Kuhakikisha kuwa shughuli za mnyororo wa ugavi zimepewa kipaumbele katika mipango na mikakati ya maendeleo ya Taifa;
ii	Kuweka mfumo wa tathmini ya mchango wa mnyororo wa ugavi katika Pato la Taifa; na
iii	Kuweka mazingira wezeshi ya uwekezaji katika shughuli za mnyororo wa ugavi.

5.1.6 Tume ya Taifa ya Mipango

i	Kuhakikisha mipango ya kisekta inafungamanishwa na mipango ya kitaifa ili kuwa na matumizi ya rasilimali za nchi yenye tija katika utekelezaji wa mnyororo wa ugavi; na
ii	Kuwezesha ushiriki wa Sekta Binafsi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

5.1.7 Wizara yenye dhamana ya Viwanda na Biashara

i	Kuhamasisha na kuweka mazingira wezeshi ya biashara katika shughuli za mnyororo wa ugavi;
ii	Kuhamasisha ongezekaji thamani wa bidhaa zinazozalishwa kwa kutumia malighafi za ndani;
iii	Kuratibu upatikanaji wa masoko ya bidhaa zinazozalishwa kwa kutumia malighafi za ndani; na
iv	Kuhamasisha usajili wa viwanda na makampuni ya wazawa.

5.1.8 Wizara yenye dhamana ya Katiba na Sheria

Katika kutekeleza Mkakati wa Sera ya Taifa ya Mnyororo wa Ugavi, majukumu yatakayotekelezwa na wadau ni kama ifuatavyo:

5.1.9 Wizara yenye dhamana ya Elimu, Sayansi na Teknolojia

i	Kujumuisha masuala ya mnyororo wa ugavi katika sera, mikakati, mipango, programu na mitaala ya elimu ya ngazi zote; na
ii	Kuratibu masuala ya utafiti na teknolojia katika uendelezaji wa masuala ya mnyororo wa ugavi.

5.1.10 Wizara yenye dhamana ya Afya

i	Kuandaa miongozo ya bidhaa za afya zinazonunuliwa na kutumiwa na Serikali;
ii	Kuandaa na kuidhinisha viwango vya bidhaa za afya kulingana na hadhi ya kituo cha kutolea huduma ya afya; na
iii	Kuandaa vigezo msawazo vitakavyotumiwa katika ununuzi wa bidhaa za afya.

5.1.11 Wizara yenye dhamana ya Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wanawake na Makundi Maalum

i	Kuhamasisha usawa wa kijinsia na uzingatiaji wa mahitaji ya makundi maalum katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi;
---	---

ii

Kutoa elimu kwa jamii kuhusu fursa zilizopo katika shughuli za mnyororo wa ugavi na kuhamasisha ushiriki wa makundi maalum katika shughuli hizo; na

iii

Kuandaa, kusimamia na kuratibu utekelezaji wa kanuni, miongozo na programu zinazohamasisha kufikiwa kwa usawa wa makundi maalum katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

5.1.12 Mamlaka ya Udhhibiti wa Ununuzi wa Umma (PPRA)

i

Kuandaa miongozo ya utekelezaji wa Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410;

ii

Kufuatilia na kutoa taarifa kuhusu utekelezaji wa sheria, kanuni na miongozo ya usimamizi wa mnyororo wa ugavi;

iii

Kujenga uwezo wa utekelezaji wa sheria, kanuni na miongozo kwa wadau wanaoshiriki katika shughuli za mnyororo wa ugavi;

iv

Kutoa ushauri kwa Serikali kuhusu misingi na mienendo ya utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi katika taasisi nunuzi;

v

Kusimamia na kuhuisha mfumo wa kielektroniki wa usimamizi wa mnyororo wa ugavi; na

vi

Kufanya tafiti za utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

5.1.13 Mamlaka ya Rufani ya Zabuni za Umma (PPAA)

i

Kuimarisha ushiriki wa haki kwa kushughulikia malalamiko na rufaa za zabuni za umma kwa kuzingatia msingi wa Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; na

ii

Kufanya tafiti na tathmini kuhusu malalamiko na rufaa za zabuni za umma.

5.1.14 Wakala wa Huduma ya Ununuzi Serikalini (GPSA)

i

Kuratibu ununuzi wa pamoja wa bidhaa na huduma mtambuka;

ii

Kutoa huduma ya ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali;

iii

Kutoa huduma za utunzaji, uhifadhi na usambazaji wa bidhaa na mali za umma; na

iv

Kufanya tafiti na kuishauri Serikali kuhusu masuala ya ununuzi wa bidhaa na huduma mtambuka, ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali, na usambazaji wa bidhaa mtambuka

5.1.15 Bodi ya Wataalamu wa Ununuzi na Ugavi (PSPTB)

i

Kushauri Serikali kuhusu taaluma ya usimamizi wa mnyororo wa ugavi;

ii

Kutoa ushauri wa kitaalamu na kuzitambua taasisi zinazotoa mafunzo yanayohusu mnyororo wa ugavi;

iii

Kuandaa viwango vya taaluma na udhibiti wa maadili ya wataalamu wanaohusika na utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi nchini;

iv

Kutoa mafunzo au fursa za mafunzo kwenye maeneo ya mnyororo wa ugavi nchini;

v

Kuandaa na kusimamia taaluma zilizopo katika mnyororo wa ugavi nchini; na

vi

Kufanya tafiti na kuishauri Serikali kuhusu taaluma zilizopo katika mnyororo wa ugavi.

5.1.16 Shirika la Uwakala wa Meli Tanzania (TASAC)

Kutoa huduma ya ugomboaji na uondoshaji wa silaha, makinikia, kemikali zinazotumiwa na kampuni za madini, nyara za Serikali na wanyama hai.

5.1.17 Bohari ya Dawa (MSD)

Kuzalisha, kununua, kutunza, kusambaza na kutoa huduma ya ugomboaji kwa bidhaa za afya inazonunua nje ya nchi kwa ajili ya vituo vya kutolea huduma za afya na kurahisisha upatikanaji wa bidhaa hizo.

5.1.18 Taasisi za Umma

i

Kutekeleza Sera kwa kuzingatia Sheria, Kanuni na miongozo ya mnyororo wa ugavi; na

ii

Kuandaa miongozo mahsusi ya ndani ya kitaasisi inayozingatia matakwa ya Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi.

5.1.19 Taasisi za Umma Zinazojiendesha Kibiashara

i

Kutambua fursa na kuwekeza katika shughuli za mnyororo wa ugavi;

ii

Kuingia ubia na Sekta binafsi katika uwekezaji wa miradi inayotekelezwa katika shughuli za mnyororo wa ugavi; na

iii

Kuimarisha uzalishaji wa bidhaa, vifaa, huduma au mali zenye viwango vya ubora kwa kutumia rasilimali za ndani.

5.1.20 Sekta Binafsi

i

Kutambua fursa na kuwekeza katika shughuli za mnyororo wa ugavi;

ii

Kuingia ubia na Serikali katika uwekezaji wa miradi inayotekelezwa katika shughuli za mnyororo wa ugavi;

iii

Kuimarisha uzalishaji wa bidhaa, huduma na mali zenye viwango vya ubora kwa kutumia rasilimali za ndani;

iv

Kutoa ushauri na mrejesho kuhusu ubora wa mifumo inayosimamia shughuli za mnyororo wa ugavi; na

v

Kuhamasisha ushirikiano miongoni mwa sekta binafsi ili kuongeza uwezo na ushindani.

5.1.21 Wadau wa Maendeleo

Kusaidia juhudi za Serikali kupitia uwezeshaji wa kiufundi, kiteknolojia na kifedha katika usimamizi na utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.

5.1.22 Asasi za Kiraia

Kushiriki katika shughuli za mnyororo wa ugavi na kukuza uelewa kwa jamii kuhusu fursa zilizopo katika shughuli hizo.

5.1.23 Vyombo vya Habari

i

Kutoa kwa wakati taarifa sahihi za fursa zilizopo katika shughuli za mnyororo wa ugavi; na

ii

Kushirikiana na taasisi za umma katika kutekeleza programu za elimu kwa umma kuhusu masuala ya mnyororo wa ugavi.

5.1.24 Taasisi za Elimu na Mafunzo

i

Kufanya tafiti na kuishauri Serikali kuhusu masuala yanayohusiana na mnyororo wa ugavi; na

ii

Kuandaa mitaala na kutoa mafunzo ya muda mfupi na muda mrefu kuhusu mnyororo wa ugavi.

6

SURA YA SITA UFUATILIAJI NA TATHMINI

6.1 Utangulizi

Wizara yenye dhamana ya masuala ya usimamizi wa mnyororo wa ugavi itakuwa na jukumu la kufanya ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi. Ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa Sera hii utafanyika kwa kushirikiana na taasisi zote za Serikali na zisizo za Serikali, mashirika na washirika wa maendeleo wa ndani na nje ya nchi, vyombo vya habari, jamii na wadau wengine katika mnyororo wa ugavi. Aidha, ufuatiliaji utafanyika muda wote wa utekelezaji wa Sera hii na taarifa za ufuatiliaji zitatolewa katika kipindi cha robo, nusu na mwaka.

Ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa Sera hii utafanyika kwa kuzingatia viashiria vya upimaji wa ufanisi vitakavyobainishwa katika Mkakati wa utekelezaji. Ufuatiliaji utahusisha ukusanyaji, uchambuzi na utoaji wa taarifa kwa kuzingatia maeneo ya kipaumbele ya Sera. Aidha, tathmini ya Sera itafanyika katika kipindi cha miaka mitano na miaka kumi ili kupima matokeo na kutoa mapendekezo ya maboresho ya utekelezaji.

6.2 Malengo

Lengo kuu la ufuatiliaji na tathmini ni kuhakikisha Mkakati wa Sera hii unatekelezwa ipasavyo ili kupata thamani halisi ya fedha za umma zinazotumika katika shughuli husika na kuchochea maendeleo endelevu katika sekta zote. . Aidha, malengo mahsusi ya ufuatiliaji na tathmini ni kama ifuatavyo:

i	Kupima viwango vya utekelezaji wa malengo ya Sera;
ii	Kuwezesha upatikanaji wa taarifa za utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi;

iii

Kuwezesha Wizara yenye dhamana ya masuala ya usimamizi wa mnyororo wa ugavi kufanya maamuzi sahihi; na

iv

Kuboresha usimamizi na uendelezaji wa mnyororo wa ugavi.

6.3 Maeneo Muhimu ya Ufuatiliaji

Ufuatiliaji na tathmini utafanyika kwa kushirikisha wadau katika utekelezaji wa masuala ya: ununuzi wa umma; ugomboaji na uondoshaji; upokeaji na urejeshaji; utunzaji, uhifadhi na matumizi; usambazaji na uondoshaji; na hifadhi ya mazingira, mabadiliko ya tabianchi na utawala bora.

6.4 Ukusanyaji wa Takwimu na Taarifa

Taarifa na takwimu kuhusu utekelezaji wa Sera zitakusanywa kutoka kwa wadau. Aidha, wadau wote watawajibika kutoa taarifa kwa Wizara yenye dhamana ya masuala ya mnyororo wa ugavi ili kufanikisha ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa Sera. Wizara yenye dhamana ya masuala ya mnyororo wa ugavi itakusanya na kuchambua taarifa za utendaji kwa mujibu wa miongozo ya ufuatiliaji na tathmini.

KIAMBATISHO Na. A

BANGOKITITA LA MKAKATI WA UTEKELEZAJI WA SERA YA TAIFA YA USIMAMIZI WA MNYORORO WA UGAVI YA MWAKA 2025

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadai Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
1. Ununuzi wa Umma								
1.1Kuwa na mfumo wa upatikanaji wa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi wa umma.	1.1.1 Kuweka utaratibu wa uandaaji wa Mpango wa Ununuzi wa Miaka Mitatu unaoendana na Mpango wa Muda wa Kati wa Matumizi (MTEF) kuandaliwa ifikapo Juni, 2028.	1.1.1.1 Mwongozo wa uandaaji wa Mpango wa Ununuzi wa Miaka Mitatu unaoendana na Mpango wa Muda wa Kati wa Matumizi (MTEF) kuandaliwa ifikapo Juni, 2028.	800	800	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2028	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali.
	1.1.2 Kuweka utaratibu wa ukusanyaji na uchambuzi wa taarifa za mahitaji	1.1.2.1 Mwongozo wa ukusanyaji na uchambuzi wa taarifa za mahitaji kwa kuzingatia bei ya soko		800	800	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2028

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	kwa kuzingatia gharama halisi na uwepo wa bei kikomo.	kwa wakati husika kuandaliwa ifikapo Juni, 2028.						Ugavi; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali; PPRA; Bodi na Mamlaka husika zenye jukumu la kuandaa bei za bidhaa, huduma na kazi za ujenzi.
	1.1.3 Kuimarisha mifumo ya udhibiti wa bei za bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kwa kuzingatia bei ya soko.	1.1.3.1 Mfumo wa kielektroniki wa ununuzi wa umma kuhuishwa ili kuweka udhibiti wa bei za bidhaa, huduma, kazi za ujenzi au mali ifikapo Juni, 2029.	700	500	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; PPRA na eGA.
	1.1.4 Kuimarisha mifumo ya	1.1.4.1 Moduli ya utambuzi, uchambuzi	800	800	-	-	Julai, 2026 -	Wizara yenye dhamana na

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	utambuzi, uchambuzi na uchaguzi wa wazabuni	na uchaguzi wa wazabuni katika Mfumo wa Kielektroniki wa Ununuzi wa Umma kuboreshwa ifikapo Juni, 2029.					Juni, 2029	masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Wizara yenye dhamana ya masuala ya Habari na Mawasiliano, eGA, na PPRA.
		1.1.4.2 Mwongozo wa tathmini ya zabuni kuboreshwa ifikapo Juni, 2028.	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2028	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi na PPRA.
	1.1.5 Kuimarisha mifumo ya majadiliano baina ya	1.1.5.1 Mwongozo wa majadiliano ya mkataba baina ya taasisi nunuzi na wazabuni	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2028	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	taasisi nunuzi na wazabuni.	kuandaliwa ifikapo Juni, 2028.						Mnyororo wa Ugavi, PPRA na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali.
	1.1.6 Kuimarisha mfumo wa uendeshaji wa hatua za ununuzi wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali utakaopunguza gharama na muda.	1.1.6.1 Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410 kuhuishwa ili kupunguza gharama na muda wa hatua za ununuzi ifikapo Juni, 2029	800	800	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRA na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali.
		1.1.6.2 Mfumo wa kielektroniki wa ununuzi wa umma kuhuishwa ili kupunguza gharama na	750	550	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; na Habari

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
		muda wa hatua za ununuzi ifikapo Juni, 2031						na Mwasiliano. eGA, na PPRA.
		1.1.6.3 Mwongozo wa mahusiano baina ya taasisi nunuzi na wazabuni kuandaliwa ifikapo Juni, 2030	800	800	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2030	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali na PPRA.
	1.1.7 Kuimarisha utaratibu wa upatikanaji wa mahitaji moja kwa moja kutoka kwa wazalishaji.	1.1.7.1 Mwongozo wa upatikanaji wa mahitaji moja kwa moja kutoka kwa wazalishaji kuhuishwa ifikapo Juni, 2028.	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2028	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Ofisi ya Mwanasheria

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
								Mkuu wa Serikali na PPRA.
	1.1.8 Kuimarisha matumizi ya viwango msawazo kwa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali zinazonunuliwa na Serikali	1.1.8.1 Mwongozo wa viwango msawazo vya bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kwa ajili ya matumizi ya Serikali kuandaliwa ifikapo Juni 2030.	800	800	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2030	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali, PPRA, Bodi na Mamlaka zinazohusika na uandaaji wa viwango.
	1.1.9 Kuimarisha upatikanaji wa	1.1.9.1 Mwongozo wa upatikanaji wa bidhaa na huduma mtambuka	500	500	-	-	Julai, 2026 -	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	bidhaa na huduma mtambuka serikalini.	kuboresha ifikapo Juni, 2028.					Juni, 2028	Mnyororo wa Ugavi, Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali, GPSA na PPRA.
	1.1.10 Kuimarisha utaratibu wa ununuzi wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali wakati wa majanga.	1.1.10.1 Mwongozo wa ununuzi wa bidhaa, vifaa, huduma na kazi za ujenzi utakaotumika katika kipindi cha majanga kuandaliwa ifikapo Juni, 2030.	800	800	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2030	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, Ofisi ya Waziri Mkuu - Idara ya Uratibu wa Shughuli za Maafa, Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali na PPRA.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	1.1.11 Kuwa na mwongozo wa upangishaji na ukodishaji wa mali za umma.	1.1.11.1 Mwongozo wa upangishaji na ukodishaji wa mali za umma kuandaliwa ifikapo Juni, 2029.	800	800	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, GPSA, MSD, TASAC, NFRA na PPRA.
		1.1.11.2 Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410 kuhuishwa ili kujumuisha masuala ya upangishaji na ukodishaji wa mali za umma ifikapo Juni, 2029.	800	800	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na masuala ya Ununuzi na Ugavi na PPRA.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	1.1.12 Kuimarisha Muundo wa Idara na Vitengo vya Usimamizi wa Majukumu ya mnyororo wa ugavi.	1.1.12.1 Muundo wa Idara au Vitengo vya Usimamizi wa majukumu ya mnyororo wa ugavi katika Taasisi nunuzi kuhuishwa ifikapo Juni, 2027.	600	600	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2027	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi na Ofisi ya Rais- Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora.
	1.1.13 Kuimarisha upatikanaji wa wataalamu wa Kada ya Ununuzi na Ugavi serikalini ili kuwezesha usimamizi wa	1.1.13.1 Kanzidata ya taarifa za watumishi wa kada ya ununuzi na ugavi kuhuishwa ifikapo Juni, 2028	700	700	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2028	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PSPTB, eGA.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.	1.1.13.2 Tathmini ya mahitaji ya watumishi wa kada ya ununuzi na ugavi katika taasisi nunuzi kufanyika ifikapo Juni, 2028	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2028	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi na Ofisi ya Rais- Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora na PSPTB.
	1.1.14 Kujenga uwezo kwa wataalamu wa Kada ya Ununuzi na Ugavi serikalini.	1.1.14.1 Sheria ya Bodi ya Wataalamu wa Ununuzi na Ugavi kuhuishwa ifikapo Juni, 2029.	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Katiba na Sheria, Tume ya Kurekebisha Sheria, Ofisi ya

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
								Mwanasheria Mkuu wa Serikali na PSPTB.
		1.1.14.2 Programu ya kuwajengea uwezo wataalamu wa ununuzi na ugavi kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PSPTB, PPRA, Taasisi za Mafunzo na tafiti na taasisi nunuzi.
	1.1.15 Kuimarisha utaratibu wa ufuatiliaji na tathmini ya upatikanaji wa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi	1.1.15.1 Mwongozo wa ufuatiliaji na tathmini ya upatikanaji wa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi kuandaliwa ifikapo Juni, 2030	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2030	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi na PPRA.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
		1.1.15.2 Mfumo wa kielektroniki wa ufuatiliaji na tathmini ya upatikanaji wa mahitaji yanayokidhi malengo ya ununuzi kuhuishwa ifikapo Juni, 2031.	700	500	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Wizara yenye dhamana ya masuala ya Habari na Mawasiliano, eGA, na PPPRA.
	1.1.16 Kuweka mazingira wezeshi na yenye ushindani kwa Sekta Binafsi, Wazawa na Makundi Maalum ya Kijamii ya ushiriki katika	1.1.16.1 Miongozo ya ushiriki wa Sekta Binafsi, Makundi Maalum ya Kijamii na Wazawa katika shughuli za ununuzi wa umma kuandaliwa ifikapo Juni, 2028.	700	500	100	100	Julai, 2026 - Juni, 2028	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Ofisi ya Mwanasheria

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	shughuli za ununuzi wa umma.							Mkuu wa Serikali na PPRA.
	1.1.17 Kuweka utaratibu wa kuwajengea uwezo Sekta Binafsi, Makundi Maalum ya Kijamii na Wazawa katika shughuli za ununuzi mnyororo wa ugavi.	1.1.17.1 Programu za kuwajengea uwezo Sekta Binafsi na Makundi Maalum ya Kijamii na Wazawa ili waweze kushiriki katika shughuli za ununuzi kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRA, GPSA, MSD Washirika wa Maendeleo, Wizara ya Elimu, Taasisi za Mafunzo na Taffiti na TPSF.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	1.1.18 Kuweka mfumo wa ufuatiliaji na tathmini ya ushiriki wa Sekta Binafsi, Makundi Maalum ya Kijamii na Wazawa katika shughuli za ununuzi wa umma.	1.1.18.1 Mfumo wa ufuatiliaji na tathmini ya ushiriki wa Sekta Binafsi, Makundi Maalum ya Kijamii na Wazawa katika shughuli za ununuzi wa umma kuandaliwa ifikapo Juni, 2031.	700	500	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi na PPRA.
	1.1.19 Kuweka mazingira wezeshi na ya ushindani kwa taasisi za umma zinazojiendesha kibiashara ili ziweze kushiriki katika shughuli za mnyororo wa ugavi.	1.1.19.1 Mwongozo ya ushiriki wa taasisi za umma zinazojiendesha kibiashara katika shughuli za ununuzi wa umma kuandaliwa ifikapo Juni, 2029.	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali,

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	1.1.20 Kuweka utaratibu wa kuzijengea uwezo taasisi za umma zinazojijendesha kibiashara katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.	1.1.20.1 Programu za kuzijengea uwezo taasisi za umma zinazojijendesha kibiashara ili ziweze kushiriki ipasavyo katika shughuli za ununuzi kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Msajili wa Hazina na PPRA. Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, Msajili wa Hazina, PPRA, Washirika wa Maendeleo, Wizara ya Elimu, Taasisi za Mafunzo na Taftiti na taasisi nunuzi.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	1.1.21 Kuimarisha viwango vya ubora wa malighafi, bidhaa, vifaa, huduma na mali zinazozalishwa ndani ya nchi.	1.1.21.1 Mwongozo wa viwango vya ubora wa malighafi, bidhaa, vifaa, huduma na mali zinazozalishwa ndani ya nchi kuandaliwa ifikapo Juni 2030.	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2030	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali, PPRA, Bodi na Mamlaka zinazohusika na uandaaji wa viwango na taasisi za umma zinazozalisha malighafi na bidhaa.
	Jumla ya Lengo		24,050	21,550	2,400	100	-	-

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
2. Ugomboaji na Uondoshaji								
2.1 Kuimarisha usimamizi wa shughuli za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali.	2.1.1 Kuboresha mfumo wa kisheria na taratibu za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali.	2.1.1.1 Mwongozo jumuishi wa ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali kuandaliwa ifikapo Juni, 2030.	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2030	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRA, TRA, GPSA, MSD, TASAC, TPSF.
		2.1.1.2 Sheria ya Ununuzi wa Umma, Sura 410 kuhuishwa ili kujumuisha masuala ya ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali ifikapo Juni, 2029.	800	800	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRA, TRA, GPSA, MSD, TASAC, TPSF.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	2.1.2 Kuweka mfumo jumuishi wa ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa shughuli za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali kuandaliwa ifikapo Juni, 2031.	2.1.2.1 Mfumo jumuishi wa ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa shughuli za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali kuandaliwa ifikapo Juni, 2031.	700	500	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRA, GPSA, MSD na TASAC
	2.1.3 Kuandaa programu ya mafunzo kwa wataalamu wanaohusika na shughuli za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali.	2.1.3.1 Programu ya mafunzo ya usimamizi wa shughuli za ugomboaji na uondoshaji wa mizigo ya Serikali kwa wataalamu wanaohusika na shughuli hizo kuandaliwa na	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRA, TRA, Taasisi za Mafunzo na PSPTB na taasisi nunuzi.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
		kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.						
	Jumla ya Lengo		4,500	3,800	700	-	-	-
3. Upokeaji na Urejeshaji								
3.1 Kuimarisha mifumo ya upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali.	3.1.1 Kuhuisha mifumo ya kielektroniki katika upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali.	3.1.1.1 Mfumo jumuiishi wa kielektroniki wa upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kuhuishwa ifikapo Juni, 2031.	800	600	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; na Habari na Mawasiliano, eGA, na PPRA.
	3.1.2 Kuweka mfumo wa ufuatiliaji na tathmini ya	3.1.1.2 Mfumo wa ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa	800	600	200	-	Julai, 2026 -	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	utekelezaji wa shughuli za upokeaji na urejeshaji	shughuli za upokeaji na urejeshaji kuandaliwa ifikapo Juni, 2031.					Juni, 2031	Mnyororo wa Ugavi; na Habari na Mawasiliano, eGA, na PPRA.
	3.1.3 Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau kuhusu upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali.	3.1.3.1 Programu ya mafunzo kwa wataalamu kuhusu upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPAA, GPSA, PPRA na taasisi nunuzi.
	3.1.4 Kuimarisha utaratibu wa matumizi ya viwango msawazo katika upokeaji na	3.1.4.1 Mwongozo wa upokeaji na urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kwa kuzingatia	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	urejeshaji wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali.	viwango msawazo kuandaliwa ifikapo Juni, 2029.						Ugavi, Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali, GPSA, na PPRA.
	3.1.5 Kuimarisha utaratibu wa upimaji wa viwango vya ubora wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali.	3.1.5.1 Mwongozo wa uimarishaji wa miundombinu ya upimaji wa viwango vya ubora wa bidhaa, vifaa, huduma, kazi za ujenzi au mali kuandaliwa ifikapo Juni, 2030.	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2030	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali, Mamlaka na Bodi zinazohusika na masuala ya uandaaji na usimamizi wa viwango vya ubora.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	Jumla ya Lengo		5,100	4,200	900	-	-	-
4. Utunzaji, Uhifadhi na Matumizi								
4.1 Kuimarisha mifumo ya uhabibiti katika utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali;	4.1.1 Kuboresha utaratibu wa uzingatiaji wa viwango vya ubora na masharti ya utunzaji, uhifadhi na matumizi ya Bidhaa, Vifaa au Mali	4.1.1.1 Mwongozo wa usimamizi wa utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali kwa kuzingatia viwango vya ubora kuandaliwa ifikapo Juni, 2030.	900	900	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2030	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, Afya, na TAMISEMI; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali; PPRa; GPSA na MSD.
		4.1.1.2 Mfumo wa kielektroniki wa ufuatiliaji na tathmini ya utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali	700	500	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, na Habari

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
		kuandaliwa ifikapo Juni, 2031.						na Mwasiliano; eGA; na PPRA.
		4.1.1.3 Sheria ya ununuzi wa umma, Sura 410 kuhuishwa ili kujumuisha masuala ya utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali ifikapo Juni, 2029.	600	600	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, na Katiba na Sheria; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali; Tume ya Kurekebisha Sheria; na PPRA.
	4.1.2 Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau ya namna bora ya utunzaji, uhifadhi na	4.1.2.1 Programu za mafunzo ya namna bora ya utunzaji, uhifadhi na matumizi ya bidhaa, vifaa au mali	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	matumizi ya bidhaa, vifaa au mali	za umma kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.						Ugavi, PPRA, Taasisi za Mafunzo na PSPTB.
		Jumla ya Lengo	4,700	4,000	700	-	-	-
5. Usambazaji na Uondoshaji								
5.1 Kuimarisha usimamizi wa shughuli za usambazaji na uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali.	5.1.1 Kuweka mwongozo jumuishi wa usimamizi wa usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali.	5.1.1.1 Mwongozo wa usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali za umma kwa kuzingatia mahitaji, ubora na mipango ya upokeaji kuandaliwa ifikapo Juni, 2030.	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2030	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali; GPSA; MSD; TASAC na PPRA.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	5.1.2 Kuanzisha mfumo jumuishi wa kielektroniki wa usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali;	5.1.2.1 Mfumo jumuishi wa kielektroniki wa usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali za umma kuanzishwa ifikapo Juni, 2031.	700	500	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, eGA, na PPRA.
	5.1.3 Kuweka utaratibu wa ufuatiliaji na tathmini ya usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali za umma.	5.1.3.1 Mfumo wa kielektroniki wa ufuatiliaji na tathmini ya usambazaji wa bidhaa, vifaa na mali kuandaliwa ifikapo Juni, 2031.	800	600	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; na Habari na Mawasiliano. eGA, na PPRA.
	5.1.4 Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau kuhusu matumizi ya mifumo ya	5.1.4.1 Programu za mafunzo ya namna bora ya usambazaji wa bidhaa, vifaa na mali za umma kuandaliwa na	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	usambazaji wa bidhaa, vifaa au mali	kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.						Ugavi, PPRA, Taasisi za Mafunzo na PSPTB.
	5.1.5 Kuweka mwongozo wa uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali.	5.1.5.1 Mwongozo wa uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali kuandaliwa ifikapo Juni, 2028.	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2028	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; PPRA na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali.
		5.1.5.2 Sheria zinazosimamia uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali kuhuishwa ifikapo Juni, 2031.	500	500	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, Katiba na Sheria, Ofisi ya Mwanasheria

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
								Mkuu wa Serikali; Tume ya Kurekebisha Sheria; na PPRA
	5.1.6 Kuimarisha mfumo wa kielektroniki wa uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali.	5.1.6.1 Mfumo wa kielektroniki wa ununuzi wa umma kuboreshwa ili kujumuisha uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali ifikapo Juni, 2031.	700	500	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, na Habari na Mawasiliano; eGA; na PPRA.
	5.1.7 Kuweka utaratibu wa ufuatiliaji na tathmini ya uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali.	5.1.7.1 Mfumo wa kielektroniki wa ufuatiliaji na tathmini ya uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali kuboreshwa ifikapo Juni, 2031.	700	500	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, na Habari na Mawasiliano; eGA; na PPRA.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	5.1.8 Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau kuhusu uondoshaji wa bidhaa, vifaa au mali katika mnyororo wa ugavi	5.1.8.1 Programu za mafunzo kuhusu uondoshaji wa mali za umma kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRa, Taasisi za Mafunzo na PSPTB
Jumla ya Lengo			9,400	7,600	1,800	-	-	-
6. Hifadhi ya Mazingira, Mabadiliko ya Tabianchi na Utawala Bora								
6.1 Kuhimiza uzingatiji wa hifadhi ya mazingira, mabadiliko ya tabianchi na misingi ya utawala bora	6.1.1 Kuwa na mwongozo wa uzingatiji wa hifadhi ya mazingira na namna ya mabadiliko ya kukabiliana na mabadiliko ya	6.1.1.1 Mwongozo wa uzingatiji wa hifadhi ya mazingira na namna ya kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo	400	400	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Nishati; Maliasili na Utalii; Madini; Ardhi; na

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.	tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi	wa ugavi kuandaliwa ifikapo Juni, 2029.						Mazingira; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali; PPRA, na NEMC.
	6.1.2 Kuweka mfumo wa ufuatiliaji na tathmini wa uzingatiaji wa hifadhi ya mazingira na mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.	6.1.2.1 Mfumo wa kielektroniki wa ufuatiliaji na tathmini wa uzingatiaji wa hifadhi ya mazingira na mabadiliko ya tabianchi katika shughuli za mnyororo wa ugavi kuanzishwa ifikapo Juni, 2031.	800	600	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Habari na Mawasiliano. eGA, na PPRA.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	6.1.3 Kuweka mfumo wa namna ya kukabiliana na athari za mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi	6.1.3.1 Sheria ya ununuzi wa umma, Sura 410 kuhuishwa ili kujumuisha masuala ya hifadhi ya mazingira katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi ifikapo Juni, 2029.	600	400	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2029	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Nishati; Maliasili na Utalii; Madini; Ardhi; na Mazingira; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali; PPRA, na NEMC.
	6.1.4 Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau za kuhimiza uzingatiji wa hifadhi ya mazingira na namna ya kukabiliana na mabadiliko ya mabadiliko ya	6.1.4.1 Programu ya mafunzo na elimu kwa wataalam na wadau kuhusu uzingatiji wa hifadhi ya mazingira na namna ya kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi katika utekelezaji wa shughuli	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRA, Taasisi za Mafunzo, na PSPTB.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
	tabianchi katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.	za mnyororo wa ugavi kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.						
	6.1.5 Kuweka mfumo wa usimamizi na utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi endelevu	6.1.5.1 Mwongozo wa usimamizi na utekelezaji wa mnyororo wa ugavi endelevu kuandaliwa ifikapo 2028.	1,000	800	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2028	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Maendeleo ya Jamii, Nishati, Maliasili na Utalii, Madini, Ardhi, na Mazingira; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali; PPRA, NEEC na NEMC.

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
		6.1.5.2 Mkakati wa Taifa wa Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi Endelevu kuandaliwa ifikapo Juni, 2027.	1,000	800	200	-	Julai, 2026 - Juni, 2027	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi; Maendeleo ya Jamii, Nishati, Maliasili na Utalii, Madini, Ardhi, na Mazingira; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali; PPRA, NEEC na NEMC.
		6.1.5.3 Sheria zinazosimamia masuala ya mnyororo wa ugavi	1,000	800	200	-	Julai, 2026 -	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa Mnyororo wa

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
		endelevu kuhuishwa ifikapo Juni, 2030.					Juni, 2030	Ugavi; Maendeleo ya Jamii, Nishati, Maliasili na Utalii, Madini, Ardhi, na Mazingira; Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali, Tume ya Kurekebisha Sheria; PPRA, NEEC na NEMC.
		6.1.5.4 Mfumo wa ufuatiliaji na tathmini wa utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi endelevu	800	800	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2031	Wizara yenye dhamana na: Usimamizi wa

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
		kuanzishwa ifikapo Juni, 2031.						Mnyororo wa Ugavi
	6.1.6 Kuandaa programu ya mafunzo kwa wadau kuhusu utekelezaji wa mnyororo wa ugavi endelevu	6.1.6.1 Programu ya mafunzo na elimu kwa wataalamu na wadau kuhusu utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi endelevu kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRA, Taasisi za Mafunzo, na PSPTB.
	6.1.7 Kuhakikisha uzingatiji wa misingi ya utawala bora katika usimamizi wa	6.1.7.1 Kanuni za Maadili kwa Watumishi wa Umma na Wazabuni Wanaoshiriki katika shughuli za Ununuzi wa Umma za Mwaka 2021	600	600	-	-	Julai, 2026 - Juni, 2027	Wizara yenye dhamana na Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, Ofisi ya Rais Menejimenti ya Utumishi wa

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Millioni Tshs)	Serikali (Millioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Millioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Millioni Tshs)	Muda	Mhusika
	shughuli za mnyororo wa ugavi.	kuhuishwa ifikapo Juni, 2027.						Umma na Utawala Bora, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali.
	6.1.8 Kukuza uelewa wa jamii kuhusu utawala bora katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi.	6.1.8.1 Programu za utoaji elimu na mafunzo ya uadilifu katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRA, Taasisi za

Lengo	Mkakati	Shabaha	Jumla (Milioni Tshs)	Serikali (Milioni Tshs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni Tshs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni Tshs)	Muda	Mhusika
								Mafunzo, na PSPTB.
		6.1.8.2 Programu za utoaji elimu na mafunzo ya namna ya kukabiliana na vitendo rushwa katika utekelezaji wa shughuli za mnyororo wa ugavi kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo Juni, 2036.	2,500	2,000	500	-	Julai, 2026 - Juni, 2036	Wizara yenye dhamana na masuala ya Usimamizi wa Mnyororo wa Ugavi, PPRA, Taasisi za Mafunzo, na PSPTB.
		Jumla ya Lengo	16,200	13,200	3,000	-	-	-
		JUMLA KUU	63,950	54,350	9,500	100	-	-

Mji wa Serikali-Mtumba,
Mtaa wa Hazina
S.L.P 2802,
40468 DODOMA, TANZANIA
Simu: +255262963101;
Nukushi: +255262963109
Barua Pepe: info@mof.go.tz;
Tovuti: www.mof.go.tz